

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра політичних наук

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
І
МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма
Політологія. Національна безпека
Спеціальність 052 Політологія
Галузь знань 05 Соціально-поведінкові науки

Затверджено на засіданні
кафедри політології
Протокол № 3 від 29 січня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Державне управління і місцеве самоврядування
Викладач (-і)	Липчук Оксана Іванівна
Контактний телефон викладача	+380979944482
Е-mail викладача	oksana.lypchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	вівторок 15.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна «Державне управління і місцеве самоврядування» належить до нормативних дисциплін і посідає визначне місце у підготовці бакалаврів спеціальності «Політологія», освітньо-професійної програми «Політологія». Засвоєння матеріалу цього курсу є надзвичайно важливим з огляду на специфіку підготовки спеціалістів у галузі політичного управління. Вивчення дисципліни є необхідним через її практичну спрямованість і можливість широкого застосування у безпосередній професійній діяльності випускників-магістрів у сфері державного управління та місцевого самоврядування. Засвоєння дисципліни дає можливість сформувати практичну готовність студентів до фахової діяльності. Опанування матеріалу курсу актуалізує аналітичні та прогностичні здібності бакалаврів, що необхідні при безпосередній практичній діяльності в органах державного управління та місцевого самоврядування.</p> <p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни «Державне управління і місцеве самоврядування» є: державне управління, місцеве самоврядування; діяльність органів та інституцій держави; система державної служби в Україні та світі; підготовка й реалізація різноманітних спецпроектів; робота із політичними партіями і громадськими організаціями. Державне управління для фахівців припускає вивчення базових основ як політології, так і соціології, маркетингу та маркетингових досліджень, технологій виборчих процесів, адміністративно-державного управління, політичного менеджменту.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> навчальної дисципліни «Державне управління і місцеве самоврядування» є формування у студентів компетентностей щодо самостійного аналізу інституту державного управління і місцевого самоврядування та його співвіднесення з феноменом державної влади, розробкою зовнішньополітичних та внутрішньополітичних стратегій. Це повинно допомогти майбутнім фахівцям соціально-політичного спрямування приймати виважені рішення, що сприятимуть подальшій демократизації українського суспільства, його інтеграції у світове співтовариство.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни «Державне управління і місцеве самоврядування» є дати уявлення про специфіку державного управління та місцевого самоврядування, та його місця в системі сучасних політичних та управлінських наук. Курс «Державне управління і місцеве самоврядування» є однією з базових навчальних дисциплін для студентів-політологів, яка формує фахову спрямованість політологічної освіти, що отримують студенти спеціальності «Політологія» даного вузу. Даний курс сприяє поліпшенню практичної пристосованості фахівців-управлінців до умов ринку праці. Основи політологічних та управлінських знань, що є</p>	

базовими елементами даного курсу, покликані допомогти зрозуміти суть процесів, що відбуваються в політичній сфері суспільства, і визначити своє місце в політичному житті. Курс спрямований на формування навиків раціонального і критичного осмислення соціальної дійсності, що додає йому не тільки пізнавальну, але і практичну значимість.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

ІК-1 Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній та безпековій сферах, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов із застосуванням теорій та методів політичної науки.

ЗК-1 Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК-5 Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК-6 Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

РН-1 Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності

РН-6 Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
4	052 Політологія	2	нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Державне управління як системне суспільне явище	2		5
Тема 2. Цілі та функціональна структура державного управління	2		5
Тема 3. Сутність та зміст управлінської діяльності	2		5
Тема 4. Підготовка та прийняття рішень в державному управлінні	2		5
Тема 5. Державна служба в Україні	2		5
Тема 6. Основні засади місцевого самоврядування як форми здійснення влади народом	2		5
Тема 1. Суспільна сутність державного управління, його зміст та функції		2	5
Тема 2. Цілі та структура державного управління		2	2
Тема 3. Поняття та суть управлінського рішення		2	3
Тема 4. Поняття та види контролю в державному управлінні		2	2
Тема 5. Система органів державної влади в Україні: конституційні основи їх функціонування, роль в управлінні		2	3
Тема 6. Центральні органи виконавчої влади: права,		2	5

компетенція, функції			
Тема 7. Місцеві державні адміністрації		2	2
Тема 8. Місцеве самоврядування та його особлива роль в державному управлінні. Теоретичні засади розвитку місцевого самоврядування		2	3
Тема 9. Форми участі громадян у здійсненні місцевого самоврядування		2	5
	ЗАГ:	12	18
			60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	100-бальна.			
	Контроль знань і умінь студентів здійснюється шляхом обговорення й оцінювання виступів і рефератів на семінарських заняттях, проведення письмових контрольних робіт за підсумками вивчення матеріалу першого та другого змістових модулів, співбесід і перевірки конспектів у ході відпрацювання студентами пропущених занять і отриманих негативних оцінок.			
	Структура розподілу балів передбачає:			
	1) робота на лекціях та семінарських заняттях – 30 балів;			
	2) КСР – 10 балів;			
	3) виконання індивідуального завдання – (створення та представлення графічної презентації з визначеної проблеми політологічного характеру) – 10 балів.			
	4) написання залікової роботи (тестування) – 50 балів.			
	Загальна кількість – 100 балів.			
	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою. Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Оцінка за національною шкалою. Для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано	
80 – 89	B	добре	зараховано	
70 – 79	C	добре	зараховано	
60 – 69	D	задовільно	зараховано	
50 – 59	E	задовільно	зараховано	
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Виконання письмової роботи передбачає:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Логічна послідовність та чіткість у викладенні матеріалу; 2.Повнота та обґрунтування відповідей на поставлені запитання; 3.Самостійність мислення, критична оцінка тієї чи іншої концепції, співвідношення їх з іншими; 4.Викладення своєї позиції або обґрунтованого приєднання до вже викладеної концепції чи думки; 5.Вміння робити висновки з розглянутих питань; 6.Вміння аналізувати джерела.
<p>Семінарські заняття</p>	<p>На семінарських заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у виступах, активність при обговоренні питань, відповіді на питання експрес-контролю тощо. Критеріями оцінки при усних відповідях можуть бути: повнота розкриття питання; логіка викладення; впевненість та переконливість, культура мови; використання основної та додаткової літератури (монографій, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичність міркування, вміння робити порівняння, висновки.</p> <p>Робота на семінарських заняттях оцінюється в 100 – бальній системі.</p> <p>«відмінно» студент отримує за вичерпну бездоганну відповідь із наведенням двох і більше прикладів на підтвердження теоретичного положення, яке розглядається.</p> <p>«добре» – за повну відповідь із наведенням двох і більше прикладів проте з однією-двома змістовими неточностями.</p> <p>«задовільно» – за неповну правильну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей чи невірно наведені приклади або їх відсутність.</p> <p>«незадовільно» – за часткову, з грубими недоліками відповідь, або за її неадекватність завданню чи відсутність взагалі.</p> <p>При переведенні в бали в сумі можна набрати 30 балів. Усна відповідь може бути доповнена наочними посібниками, зокрема, візуалізованою презентацією (обсягом 10-15 слайдів), зміст та використання якої оцінюється окремо.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Студент, який не виконав завдання, що виносилися на самостійну роботу, в установлений термін та отримав менше 30% за поточний контроль направляється на талон №2. До того часу, він має виконати/доопрацювати завдання та подати їх на перевірку викладачу.</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Форма контролю - залік;</p> <p>Форма здачі – письмова (тестування);</p> <p>Підсумковий тест складається з завдань, виконання яких демонструє рівень теоретичних знань та сформованості у студентів практичних навичок і вмінь.</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: студент зобов'язаний добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, які виносяться на практичні заняття та самостійну роботу. вчасно виконати письмове завдання (підготовка реферату; виконати підсумковий тест у зазначений день. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу

оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Академічна доброчесність: Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв, планшета чи іншого мобільного пристрою під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до не зарахування результатів чи не складання тестування відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Як викладач, так і здобувач, повинні дотримуватися «Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» та Кодексу честі ПНУ <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

У випадку запозичених робіт, відсутності посилань на використані джерела, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування) викладач виставляє негативну оцінку та пропонує повторно виконати необхідний вид роботи.

Відвідування занять. При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача кожного вівторка о 15.00.

Навчання за індивідуальним графіком: студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань. системі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Неформальна освіта: порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udey, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Посилання на онлайн-курси:

<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/crisis-response-idp-management-martial-law/>

<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/effective-local-governance/>

<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/decentralization-in-ukraine/>

Повторне вивчення дисципліни: студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3,

направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>

8. Рекомендована література

1. Конституція України від 28 червня 1996 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141 ;
2. Офіційний вісник України. — 2010. — № 72/1 Спец. вип. — С. 15. — Ст. 2598. 2. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2011. — № 38. — Ст. 385.
3. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР// Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 24. — Ст. 170.
4. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 № 794-VII // Відомості Верховної Ради України. — 2014. — № 13. — Ст. 222.
5. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 05.02.2015 № 156-VIII // Відомості Верховної Ради України. — 2015. — № 13.- Ст. 90.
6. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 20-21. — Ст. 190.
7. Про статус депутатів місцевих рад : Закон України від 11.07.2002 № 93-IV// Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 40. — Ст. 290.
8. Про Міністерство економічного розвитку і торгівлі : Указ Президента України від 31.05.2011 № 634/2011; URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/634/2011/>. Навчальні посібники, монографії, лекції:
9. Колодій А.М. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: Підручник / Колодій А.М., Олійник А.Ю. / [за ред. Я.Ю. Кондратьєва]. — К.: Юрінком Інтер, 2021. — 464 с.
10. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. С. Г. Серьогіної. — Х.: Право, 2023. — 256 с.
11. Мельник А.Ф. Державне управління : підручник / А.Ф. Мельник, О.Ю. Оболенський. -К.: Знання, 2022. — 582 с
12. Круш П.В. Регіональне управління : навч. посіб. / П.В. Круш, О.О. Кожем'яченко. - К. : ЦУЛ, 2022. — 248 с.
13. Липчук О.І., Матієшин О.М. Розвиток місцевого самоврядування як інституту громадянського суспільства / О.І. Липчук, О.М. Матієшин // Модернізація політичної системи України: стан та перспективи розвитку: збірник наукових праць / Ред. колегія : Г.П. Щедрова. — Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2022. — С. 72-74.
14. Липчук О.І. Законодавче врегулювання інтересів національних меншин в процесі утворення української держави на початку ХХ ст. Прикарпатський вісник НТШ. Думка / ред. І. С. Монолатій. — Вип. 5 (49). — Івано-Франківськ, 2018. — С. 85-95.
15. Авер'янов В.Б. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право / В.Б. Авер'янов. - К.: Юстиніан, 2017. — 288 с.
16. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні : підручник / за ред. С. Г. Серьогіної. — Х. : Право, 2025. — 256 с.
17. Журавський В. С. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні : підручник /

В. С. Журавський, В. О. Серьогін, О. Н. Ярмиш. – К. : Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2024. – 672 с266-270.

18. Preparing Public Administrations for the European Administrative Space. SIGMA Papers No. 23. OECD iLibrary. URL: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver>.

19. Blicharz J. Administracja publiczna i społeczeństwo obywatelskie w państwie prawa. Wrocław : Prawnicza i Ekonomiczna Biblioteka Cyfrowa, 2022.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

<https://d-learn.pnu.edu.ua/>

Викладач _____ Оксана ЛИПЧУК